Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 9 sierpnia 1933 r. 135.

ŁOTWA.

------ooo-------

ŁOTWA. 1. "P e h d e j a B r i h d i" o p o l i t y c e L i t w y. "Pehdeja Brihdi" Nr.173. Streszczenie:

Nie ulega wątpliwości, iż szersze warstwy społeczeństwa litewskiego nic nie mają przeciwko Łotwie. To samo można powiedzieć o wielkich partjach litewskich reprezentujących szerokie warstwy połeczeństwa litewskiego. To też w dawnej demokratycznej Litwie idea związku państw bałtykichoraz przyjaźni łotewsko-litewskiej była dość popularna i możliwa do dyskusji. Rzeczy te jednak uległy dużej zmianie na gorsze z chwilą, gdy grupa faszystów /tautininków/ przy pomocy Niemiec dokonała w roku 1926 przewrotu. Grupa ta w dziedzinie spraw polityki zagranicznej nie liczyła się z opinją narodu i społeczeństwa litewskiego i naturalnie przestrzegała dyrektyw swego zachodniego sąsiada niemieckiego, które nie mogły prowadzić do zbliżenia z Łotwą. Charakterystycznem jest, iż faszyści litewscy nie mogli dla swej polityki uzyskać sankcji parlamentarnej, lub też uznania większości narodu, jak to widzimy w krajach o ustroju dyktatorskim, jak Polska, Włochy, Niemcy.

W początkach faszyzmu litewskiego wybitną rolę odgrywał zwolennik przyjaźni niemieckiej Voldemaras, który później z racji korupcji i różnych przykrości został dymisjonowany i izolowany. Popadł on w niełaskę podobnie jak Trocki w Moskwie. Ostatnio jednak dzięki wpływom swych zagranicznych przyjaciół /Niemcom/ Voldemaras został częściowo zrehabilitowany i nadal prowadzi swą germanofilską politykę i nadal wydaje "Tautos Balsas". Pismo to propaguje ścisłą militarną i polityczną współpracę z Niemcami a nawet proponuje unję gospodarczą. W jednym z ostatnich numerów "Tautos Balsas" mówiąc o związku państw bałtyckich definitywnie odrzuca ideę tego związku, gdyż związek taki postawiłby Litwę w trudnej sytuacji na terenie stosunków z Niemcami. Litwa - powiada "Tautos Balsas" - w podstawowych sprawach różni się od Łotwy i Estonji i pragnęłaby być ogniwem łączącem pomiędzy Niemcami a Rosją. "Tautos Balsas" zapomina, iż Litwa nie posiada wspólnej granicy z Rosją. Polityce litewscy uważają, iż mogą oni interesy Łotwy i Estonji stawiać na drugiem miejscu. Stosunki utrudniają jeszcze bardziej wspomnienia takich spraw, jak np.sprawa kolei Romny-Libawa, pow.iłusztańskiego, Połągi i in. W sprawach tych fantazja voldemarasowców przekroczyła wszelkie granice. Bo czyż Łotwa nie wyrzekła się dobrowolnie Połągi, by dać Litwie dostęp do morza?

Łotwa również nie otrzymała Możejk, którą podówczas okupowały wojska łotewskie. A może jszcze należało oddać Litwie Rucalon i Nicen, co do których voldemarasowcy prowadzili wiele intryg ? Jakie może mieć pretensje do pow.iłuksztańskiego, skoro na jego terenie zamieszkuje zaledwie 3 tys.Litwinów, z których większa część jest robotnikami rolnymi, posiadającymi obywatelstwo litewskie. W czasie wyborów w pow.iłuksztańskim Litwini zabrali zaledwie 200-300 głosów. Tymczasem na pograniczu łotewsko-litewskiem zamieszkuje 16 tys. Łotyszów miejscowych wieśniaków, a Łotwa jednak nie prowadzi z tej racji żadnych spekulacyj politycznych. Pozatem czy żądanie wznowienia międzynarodowej komunikacji z Ukrainą na linji kolejowej Romna-Libawa jest przeciwne Litwie? Przecie Łotwa nie zabrania Litwie prowadzenia w porcie komunikacji tranzytowej z Sowietami na linji Indra - Dyneburg-Egłajtie. Voldemarasowcy usiłują zasiać siarno złości i nienawiści pomiędzy Łotwą a Litwą, a w tym samym czasie Litwini domagają się by Łotysze pomogli im w odzyskaniu Wilna! Zrozumiałem jest,iż takie i tem podobne fantazje "Tautos Baltasa" przedrukowuje z zadowoleniem prasa hitlerowska.

2. Prasa łotewska o wizycie niemieckiej flocie wojennej w Rydze "Socjaldemoktrats" Nr.170. Streszczenie:

W związku z przybyciem do portu ryskiego ekadry niemieckiej marynarki wojennej "Socjaldemokrats" stwierdza, iż cały łotewski naród pracujący odczuwa nienawiść względem regimu niemieckiego. Niemcy winni wiedzieć, iż okręty jej znajdują się na ziemi, w której naród nie zapomniał czasów baronów niemieckich i w sztandarach hitlerowskich widzi pogróżkę pod adresem pracującego narodu łotewskiego. Z "Pehdeja Brihdi" Nr.171 stwierdza, iż o ile siły zbrojne jednego państwa składają wizytę drugiemu państwu w takim razie te dwa państwa musi łączyć przyjaźń. Jakaż jednak przyjaźń może łączyć siły zbrojne niemieckie i łotewskie? Bo wszak każdy Łotysz w swem sercu czuje jak smutna była przeszłość, jak niespokojną jest teraźniejszość, jak mroczna i ciemna przyszłość. O ile jakieś pa ństwo chce z nami naprawić stosunki, to na początek przyjaźń wojskowa wcale się nie nadaje, gdyż najpierw należałoby wzmocnić stosunki kulturalne i współpracę gospodarczą. To też takim wojskowym okrętom gościnnym można by poradzić wzięcie kursu do innych portów.

Kronika: 3. Sprawa nazwisk osób, które składały ofiary na rzecz "Perkonkrustu". Socjaldemokrats" Nr.169. Streszczenie.: W czasie rewizji dokonanej w lokalu organizacji "Perkonkrutst" wykryte zostały listy osób, które składały ofiary na rzecz tej organizacji. Ofiary wynosiły od 10-100 i więcej łatów.

"Jaunakas Zinas" Nr.169 wyraża zdanie, iż większość pieniędzy zaofiarowanych "na cele narodowe" zostały przez większą część "perkontrukstm" przepite.

4. "The Financial Times" o polityce gospodarczej Łotwy. "The Financial Times" z dn.17.VII.33 r. /"Jaunakas Zinas"Nr.169/ zamieszcza artykuł p.t. "Wielka Brytanja staje się głównym dostawcą w Łotwie", w którym stwierdza, iż Anglja zajęła miejsce Niemiec na rynku łotewskim i jest obecnie głównym dostawcą łotewskim. Pismo wyracza zadowolenie z obecnego kursu łotewskiej polityki gospodarczej.

5. Dokoła litewsko-łotewskich rokowań handlowych. "Pehdeja Brihdi" Nr.171. W związku z wizytą posła litewskiego J.Urpszysa u łotewskiego min.Spr.Zagr., wyjaśniło się, iż łotewsko-litewskie rokowania handlowe zostały odroczone do połowy września. Narazie nie wiadomo gdzie będą się toczyły rokowania, czy w Rydze czy w Kownie.

6. Łotewski przemysł curkowniczy. "Pehd. Brihdi" Nr.170. Rozwój przemysłu łotewskiego cukrowniczego rozpoczął się przed 10-ciu laty. W r.1924 Łotwa wyhodowała 60 tonn buraków cukrowych z czego wyprodukowała 8 tonn cukru. Już w r.1933 Łotwa

zasiania 13 hektarów buraków cukrowych a spodziewany wybór cukru obrachowuje się na 250 tys.tonn.

7. Dokoła łotewsko-sowieckich rokowań handlowych. "Pehdeja Brihdi" Nr. 174. donosi,iż obecnie toczą się rokowania handlowe w sprawie uzgodnienia traktatów handlowych. Należy przypuszczać, iż rokowania dadzą pomyślne wyniki i łotewsko-sowiecki traktat handlowy zostanie zawarty w październiku r.b. Pozatem w październiku zostanie prawdopodobnie wyznaczony poseł sowiecki w Rydze, gdyż po śmierci Swiderskiego stanowisko to nie zostało jeszcze obsadzone.

8. Konferencja gospodarcza państw bałtyckich. "Waba Maa" Nr.174. W dniu 5 lipca r.b. odbył się w Rydze zjazd przedstawicieli organizacyj gospodarczych Estonji, Łotwy i Litwy, w czasie którego omawiano sprawę 4 konferencji gospodarczej państw bałtyckich, która ma się odbyć w jesieni.

ESTONJA. Kronika: 1. Zachwianie się rządu estońskiego. "Waba Maa" Nr. 181 zamieszcza artykuł, w którym oświadcza iż z nadchodzącą jesienią ożywiło się życie polityczne w związku z czem niemal w każdem piśmie opozycyjnej ukazują się wystąpienia antyrządowe. Nie wiadomo, jaki będzie przebieg najbliższego parlamentu i czy koalicja potrafi odeprzec ataki opozycji. Największym błędem naczelnika Państwa Tonnisona było to, że zbyt wierzył w swoje siły. Cały ciężar obrony pozycji rządu spoczywa obecnie na barkach partji narodowo-umiarkowanej. Aczkolwiek stosunki między uczestnikami wojny a sojalistami są bardzo naprężone,to jednak trzeba liczyć się z tem, że frakcje te są jednakowo ustosunkowane do rządu. Stosunek ten jest wrogi. Tak samo rzecz się przestawia z blokiem mniejszości niemieckiej, której hitlerowskie nastawienie zbliża ją do"bojowników o wolność". Są to objawy budzące poważne obawy o przyszłość państwa. Na przyszłość należy stworzyć taką koalicję, dla której opozycja nie byłaby w tej mierze niebezpieczna, co obecnie.

2. Przedstawiciel marynarki wojennej w Peru w Tallinie. "Waba Maa" Nr.171. W dniu 4 .VII. przybył do Tallina przedstawiciel marynarski wojennej kpt. Faura w spraiwe krążowników Zennu i Wambula sprzedanych przez Estonję.

3. Dokoła działalności hitlerowców w Estonji. "Peäwaleht" Nr.204. Utworzony przez niemiecki samorząd kulturalny i niemiecki klub narodowy socjalistyczny pracy zwrócił na siebie uwagę władz estońskich. Władze administracyjne otrzymały rozporządzenie zbadania sytuacji. Sledzenie ruchu hitlerowskiego.-

4. Zmniejszenie się dochodów państwowych. "Waba Maa" Nr.159. Według danych dostarczonych przez M-stwo Gospodarki, dochody Estonji wyniosły w czerwcu r.b. 5.217.000 koron czyli o 13,3% mniej niż w czerwcu r.ub.

5. Pokrycie korony estońskiej. "Waba Maa" Nr. 169. Według informacyj Banku Estońskiego z dnia 22.VII.1933 r. pokrycie korony wynosiło 19,2 milj.koron w złocie i 0,7 milj. kor. w walutach zagranicznych. Wysokość pokry cia wynosi 46,78 %.

6. Zaprzeczenie w sprawie pogłosek o dalszem obniżaniu się kursu korony. "Waba Maa" Nr.178. M-stwo Gospodarki udzieliło przedstawicielom prasy, w.którym m.in. zaprzeczyło uporczywie krążącym pogłoskom o dlaszym spadku kursu korony estońskiej. M-stwo stwierdziło,iż korona estońska nie może spaść niżej, niż korona szwedzka.

7. Obniżenie odsetków kredytowych przez Bank Hipoteczny. "Waba Maa" Nr.180. Rząd estoński na posiedzeniu w dniu 2 lipca postanowił z dniem 15 października r. b. obniżyć odseteki kredytowe Banku Hipotecznego do 6-ciu%.

---

8. E s t o ń s k o - f r a n c u s k i e r o k o w a n i a g o s p o d a r c z e. "Päewaleht" Nr.186. Dn.27 kwietnia 1933 r. przedstawiciel Estonji w Paryżu podpisał protokuł, dotyczący zmiany estońsko-francuskiej konwencji handlowej. Na zasadzie tego protokułu estońsko-francuska konwencja handlowa, zerwana przez Francję 11 kwietnia, miała pozostać ważną do 11 lipca 1933 r , pozostanie nadal ważną. Rokowania z Francją w sprawie przyszłej wymiany towarów w toku.

9. D o k o ł a e s t o ń s k o - a n g i e l s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h. "Waba Maa" Nr.159. Już w ubiegłym tygodniu /1-8 lipca/ doszło do porozumienia między Estonją a Anglją w sprawie umowy gospodarczej. Pozostało tylko sformułowanie tekstu tej umowy, której podpisanie nastąpi w najbliższych dniach.

10. E s t o ń s k o - f r a n c u s k a u m o w a h a n d l o w a. "Waba Maa" Nr.171. Od niejakiego czasu w Paryżu toczyły się estońsko-francuskie rokowania handlowe w sprawie traktatu handlowego. Rokowania te obecnie zostały zakończone a w dniu 27 lipca r.b. traktat miał być przedstawiony rządowi do zatwierdzenie. Podpisanie traktatu wyznaczone było na dzień 27 lipca.

11. P o s t u l a t y p r z e m y s ł o w c ó w d r z e w n y c h. "Waba Maa" Nr.161. W sferach przemysłowców drzewnych panuje niezadowolenie z powodu utracenia korzyści z eksportu drzewa wskutek obniżenia kursu korony. W związku z tem złożyli oni podanie do Rady Taryfowej z prośbą o obniżenie taryfy transportowej o jedną klasę.

12. O b n i ż e n i e c ł a t y t o n i o w e g o. "Waba Maa" Nr.174. Rząd estoński postanowił obniżyć cło importowe na tytoń o 60 centów od kilograma. Przemysłowcy tytoniowi nie są zadowoleni z tego obrotu sprawy, ponieważ domagali się obniżenia cła minimum o 1 i pół korony.

13. Z j a z d b u d o w n i c z y c h d r o g o w y c h p a ń s t w b a ł t y c k i c h. "Waba Maa" Nr.181. W okresie od 8-11 września odbędzie się w Tallinie zjadz budowniczych drogowych Estonji, Łotwy i Litwy. Na zjeździe tym toczyć się będą narady w sprawie obciążenia dróg, ujednostajnienie statystyki drogowej racjonalnego korzystania z maszyn do budowy dróg i t. d.

14. U d z i a ł E s t o n j i w k o n g r e s i e j ę z y k o w y m w R z y m i e. "Päewaleht" Nr.204. Rząd estoński uznał za potrzebne wzięcie udziału Estonji w kongresie językowym, który odbędzie się we wrześniu r.b. w Rzymie. Estonję reprezentować na kongresie będą: poseł estoński w Rzymie A.Smit i sekretarz poselstwa D.Janson.

15. N a u k a j ę z y k a p o l s k i e g o w T a l l i n i e. "Waba Maa" Nr.155. Polski związek narodowy zamierza rozpocząć bez płatny kurs języka polskiego dla miejscowych Polaków i innych osób pragnących się uczyć tego języka. Wykłady prowadzone będą w języku polskim, rosyjskim, estońskim i niemieckim.

16. P r z y b y c i e p o l s k i c h s t u d e n t ó w d o T a l l i n a. W dniu 29 lipca przybyło do Tallina 8 studentów politechniki Polaków. Studenci-Polacy przybyli to Tallina na praktykę letnią.

x

x x

B7